

Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis

Verslag van de secretaris over het jaar 2018

Op 19 november 2018 bestond de KVNMM 150 jaar, een mijlpaal die de vereniging groots heeft gevierd met een tentoonstelling en documentaire, twee symposia en concerten, de publicatie van *Muziek uit de Republiek* en een speciaal nummer van het TVNM. Onder andere tijdens de jubileumactiviteiten hebben we ook in 2018 weer speciale aandacht besteed aan het betrekken van studenten en jonge musicologen bij de vereniging. Maar de eerste activiteit van 2018 was de jaarlijkse ledenvergadering met voorjaarsbijeenkomst in Amsterdam.

Voorjaarsbijeenkomst

Het thema van de voorjaarsbijeenkomst op 26 mei was 'Muziek in de Republiek'. De middag werd traditiegetrouw georganiseerd door de Forumcommissie, die in 2018 werd gevormd door Désirée Staverman, Thomas Delpeut, Jaap Jan Steensma en Ita Hijmans (www.kvnm.nl/nl/Forumcommissie). In het Universiteitstheater in Amsterdam sprak Rudolf Rasch over het onderzoek voor zijn boek *Muziek in de Republiek*, dat later in het jaar op de verjaardag van de vereniging werd gepresenteerd. Hilde Rezelman presenteerde vervolgens het onderzoek voor haar masterscriptie over de herleving van Sweelinck in de negentiende en twintigste eeuw. Simon Groot besloot dit gedeelte van de bijeenkomst met een verhaal over de effecten van de Reformatie op het muzikaleven in de Republiek. Vervolgens vertrok het hele gezelschap naar de afdeling Bijzondere Collecties van de UVA waar Simon Groot verschillende interessante stukken had klaargelegd en Ulrike Hascher-Burger een inleiding gaf op de aansluitende rondleiding door het Begijnhof onder haar leiding. De middag werd afgesloten met een borrel in De Jaren.

Het jubileum

De KVNMM heeft het 150-jarig bestaan aangegrepen om het Nederlandse muzikale erfgoed en de bijdrage van de vereniging aan de geschiedenis van de muziekwetenschap onder de aandacht te brengen van een uiteenlopend publiek. De jubileumactiviteiten waren verdeeld over twee periodes die verbonden waren door de **tentoonstelling** 'Van Sweelinck tot Diepenbrock. 150 jaar Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis' in de Universiteitsbibliotheek in de binnenstad van Utrecht. In deze tentoonstelling werd de geschiedenis van de KVNMM belicht aan de hand van brieven, handschriften, foto's en publicaties uit het KVNMM-archief en enkele andere relevante archieven. De tentoonstelling werd samengesteld door Petra van Langen met adviezen van kunsthistorica Saskia de Bodt. De vitrines werden ontworpen door Peter Jonker en gebouwd door Lenard Heijne.

Onderdeel van de tentoonstelling was de **documentaire** '150 jaar KVNMM – Een zoektocht naar schatten uit het verleden' van Jochem van der Heide, waarin de geschiedenis van de KVNMM met beelden van recente activiteiten en interviews werd getoond. De drukbezochte opening van deze tentoonstelling met de officiële handeling door Jacqueline Oskamp, vond plaats op 23 augustus 2018. De documentaire, voorzien van Engelse ondertiteling, kan nog steeds bekeken worden via onze website: <https://www.kvnm.nl/nl/Over-KVNMM/Documentaire>.

In samenwerking met de Stichting voor Muziekhistorische Uitvoeringspraktijk (STIMU) en Organisatie Oude Muziek organiseerde de KVNMM op 30 en 31 augustus in het Festival Oude Muziek het internationale symposium **'Editing the Past'** over de spannende interactie tussen editors en uitvoerenden in een wereld met nieuwe, digitale mogelijkheden. Een internationaal gezelschap van musici, musicologen, een literatuur- en een filmhistoricus presenteerde papers over de stand van zaken van de papieren, de digitale en uitvoerende editie en de meerwaarde van digitale edities voor een publiek van musicologen, wetenschappers uit verwante disciplines als letterkunde en film, musici en andere belangstellenden. Aansluitend op de thema's van Festival Oude Muziek Utrecht 2018 werd een sessie gewijd aan Josquin Desprez, een componist die met edities zowel op papier als digitaal – en natuurlijk de vele uitvoeringen van zijn werk – zijn ereplaats verdient. De curatoren van het congres waren Marnix van Berchum, Ita Hijmans en Petra van Langen.

Van 19 tot en met 24 november organiseerden we een feestweek met op de **verjaardag** op 19 november een feest voor leden en genodigden in Paushuize in Utrecht. Bij deze gelegenheid werden de publicatie ***Muziek in de Republiek*** van Rudolf Rasch en een speciaal jubileumnummer van ons tijdschrift, het ***TVNMM***, gepresenteerd. De feestelijke en opnieuw drukbezochte bijeenkomst werd opgeluisterd door het **jubileum-projectkoor** onder leiding van Dirkjan Horinga. Het koor voerde een reconstructie uit van een deel van het eerste concert met muziek uit het fonds van de KVNMM, dat onder leiding van Daniël de Lange werd gehouden op 15 april 1878. Op het programma stonden de psalmen 65 en 134 van Jan Pieterszoon Sweelinck en *Drie Madrigalen* van Cornelis Schuyt

Op 20 en 21 november verzorgden respectievelijk het **Utrechts Kamer Koor** in de Nicolaïkerk en het **Kamerkoor Venus** in de Lutherse Kerk een concert met Nederlandse koormuziek, deels uit het fonds van de KVNMM. Op 22 november bracht pianiste **Annette Middelbeek** tijdens een lunchpauze-concert in Paushuize de *Acht Klavier Stukken* van Leo Michielsen ten gehore en speelde het **Utrechts String Quartet** samen met enkele studenten op 23 november in het Utrechts Conservatorium strijkkwartetten van Willem Pijper en Marius Flothuis. De organisatie van deze concerten en van het projectkoor was in handen van Désirée Staverman.

Van 22 tot en met 24 november tenslotte ontvingen we een groot aantal binnen- en buitenlandse deelnemers aan ons internationale congres **'Musicological Societies as Intermediaries between Society, Musical Life and Academia'**. We waren zeer verheugd dat we vertegenwoordigers van musicologische verenigingen mochten verwelkomen uit Engeland, Polen, Hongarije, Zwitserland, Griekenland, Zweden, Estland, Noorwegen, Kroatië en Ierland alsmede van de vier R-projects: RISM, RILM, RIdIM en RIPM. We beschouwen het tevens als een eer dat Dorothea Baumann, secretaris van de IMS, en Krisztina Lajosi, Senior Lecturer in Cultural History in the Department of European Studies aan de UvA, de keynote speeches wilden verzorgen. In twee aparte sessies leverden ook de Nederlandse musicologische studieverenigingen Hucbald en Ragtime een bijdrage aan het congres.

Geconstateerd werd dat er behoefte is aan meer studenten vertegenwoordiging in de organisatie van de KVNМ dan nu het geval is.

Doel van het congres was de internationale samenwerking van musicologische verenigingen te stimuleren en de toekomst als intermediairs in de samenleving, het muziekleven en de wetenschap met nieuw elan tegemoet te treden. Het congres werd afgesloten met het voornemen de belangstelling voor de oprichting van een nieuw netwerk verder te onderzoeken. Het op te richten netwerk gaat Network of European Musicological Societies, afgekort **NEMS** heten. Na afloop van het congres is een steering committee gevormd die de oprichting verder voorbereidt. De KVNМ wordt hierin vertegenwoordigd door secretaris Petra van Langen. De curatoren van het congres waren Ulrike Hascher-Burger en Petra van Langen.

Als 'prelude' tot het internationale KVNМ-congres organiseerde Het Huizinga Instituut een **workshop** onder de titel *Cultural Associations in the Long 19th Century: Agents of Transnational (Ex)change*, bedoeld voor alle jonge onderzoekers die geïnteresseerd zijn in politieke en culturele infrastructuur in transnationale context. Het doel van deze workshop was om muzikale verenigingen in een bredere culturele en historische context te plaatsen en een interdisciplinaire dialoog te stimuleren.

Om de uitvoering van werken uit het fonds van de KVNМ te stimuleren zijn verschillende conservatoria benaderd om **student-projecten** te ontwikkelen. Dit is gelukt met Codarts in Rotterdam, waar vier studenten liederen hebben ingestudeerd van Michielsen, Bosmans, Diepenbrock en Orthel. Zij hebben deze uitgevoerd bij de opening van de tentoonstelling. Een opname van de repetities is opgenomen in de documentaire. Het Utrechts String Quartet verzorgde hun lunchconcert tijdens het internationale congres samen met studenten van het Utrechts Conservatorium.

Daarnaast stelde de KVNМ – onder voorwaarden – bladmuziek ter beschikking aan **amateurkoren en –orkesten**. Helaas is daar uiteindelijk geen gebruik van gemaakt.

Het jubileum werd georganiseerd door de jubileumcommissie bestaande uit Désirée Staverman, Ita Hijmans en Petra van Langen. Op diverse momenten tijdens de jubileumactiviteiten werden zij bijgestaan door Laura van den Boogaard, Thomas Delpout, Helen Metzelaar (Engelse versie website), Hilde Rezelman (tentoonstelling), Joris van Son, Susanne Vermeulen (PR, website en nieuwsbrief), Marjolein Wellink, medewerkers van de Universiteitsbibliotheek Utrecht en de overige leden van het bestuur.

Leden

Ook dit jaar is weer speciale aandacht besteed aan het werven van studentleden. Ter ondersteuning daarvan is tijdens de ledenvergadering op 7 mei 2016 besloten dat studenten het eerste jaar gratis lid kunnen zijn. Net zoals vorig jaar is de KVNМ onder de aandacht gebracht tijdens de introductie van de nieuwe studenten Muziekwetenschap in Utrecht en Amsterdam. Dat heeft geresulteerd in 29 nieuwe studentleden. Van de dertig gratis studentleden in 2017 hebben er zich vijf als gewoon student-lid

ingeschreven. Daarnaast meldden zich achttien leden aan, maar werden er ook vijftien lidmaatschappen beëindigd (waaronder wegens overlijden en het niet betalen van het lidmaatschap).

De KVNMM telde op 31 december 2018 246 leden:

- Nederland: 229 personen
- Buitenland: 17 personen

We zijn er dus opnieuw in geslaagd om nieuwe doelgroepen te bereiken, maar het blijkt toch moeilijk hen geïnteresseerd te houden voor de vereniging en te bewegen tot een betaald lidmaatschap.

Naast leden heeft de KVNMM abonnees op het tijdschrift. In 2018 waren dat 36 abonnees – dertien in Nederland en 23 in het buitenland - die in totaal 109 tijdschriften afnamen.

Bestuur

Tijdens de ALV 2018 heeft Marnix van Berchum afscheid genomen van het bestuur. Hij is opgevolgd door Michiel Kamp.

Het bestuur bestond op 31 december 2018 uit de volgende leden:

Ulrike Hascher-Burger, voorzitter, tweede termijn

Portfolio: contact TVNMM

Petra van Langen, secretaris, eerste termijn

Portfolio: contact forumcommissie, jubileum 2018

Martie Severt, penningmeester, eerste termijn

Portfolio: financiën

Eliane Fankhauser, eerste termijn

Portfolio: contacten met studieverenigingen, ledenwerving, uitgeverij

Susanne Vermeulen, eerste termijn

Portfolio: Public Relations uitgeverij

Rutger Helmers, eerste termijn

Portfolio: contacten musicologie algemeen en promovendi, uitgeverij

Martin van Schaik, eerste termijn

Portfolio: prijzen en onderscheidingen

Michiel Kamp, eerste termijn

Portfolio: website, webshop, social media

In 2018 kwam het bestuur zevenmaal in vergadering bijeen: op 23 januari, 20 maart, 15 mei, 28 juni, 25 september, 6 november en 11 december. Evenals voorgaande jaren werd het bestuur in 2018 bijgestaan door Renée van Rossum (bestuursassistente), Ries Lahr en René Wierdsma (financiële

administratie), Anja Wester en Ernst Peter Oosterbroek (boekverkoop) en Hans Bloothoofd (voorraadbeheer en boekverzending).

Sales Newsletter en Mailinglist

Normaal gesproken ontvangen de leden van de KVNMM en andere belangstellenden sinds zomer 2015 twee keer per jaar een email-nieuwsbrief over nieuwe publicaties. Helaas is deze nieuwsbrief door omstandigheden in 2018, evenals in 2017 niet verschenen. Daarnaast is de KVNMM in december 2015 begonnen met een mailinglist. Via deze mailinglist verspreidt de KVNMM informatie over activiteiten die betrekking hebben op de Nederlandse muziekgeschiedenis en het muzikwetenschappelijk onderzoek in Nederland, zoals congressen, calls for papers, vacatures en nieuwe publicaties. Iedereen kan zich abonneren op deze mailinglist en iedereen kan berichten aanbieden om via de lijst te verspreiden; lidmaatschap van de KVNMM is geen vereiste. De lijst wordt gemodereerd door het bestuur van de KVNMM.

Op 31 december 2018 ontvingen 332 leden en belangstellenden berichten via de mailinglist, een toename van 26.

Vanwege het jubileum is aan het begin van het jaar een speciale jubileumwebsite gelanceerd en hebben we een nieuwsbrief in het leven geroepen. Uit de statistieken is gebleken dat de website 8.207 keer werd geraadpleegd door mensen uit de hele wereld. De bezoekers kwamen vanzelfsprekend vooral uit Nederland en Europa, maar ook uit landen als de VS, Canada, Australië, Israël, China, Hongkong, Japan, Zuid Korea, Rusland, India, Pakistan, Colombia, Chili, Honduras en Zuid-Afrika.

Sociale media

Via sociale media heeft de KVNMM 677 volgers, een toename van 105:

Facebook: 362, een toename van 83.

Linked In: 128, een toename van 2.

Twitter: 187, een toename van 20.

Uitgeverij

In 2018 zijn de volgende publicaties verschenen:

- TVNMM LXVIII. *KVNMM 1868-2018* (2018)
- Rudolf Rasch, *Muziek in de Republiek. Geschiedenis van de muziek in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden 1579-1795* (MR-SP 5)
- Herdruk van Josquin: *Masses based on Gregorian chants 1*, ed. Willem Elders (NJE 3)

De boekverkoop was met een stand aanwezig:

- Op de muziekmarkt gekoppeld aan de het Festival Oude Muziek in augustus/september 2018

- Tijdens de feestweek van de KVN in november 2018: bij de openingsceremonie, tijdens twee avondconcerten en gedurende het symposium.

JSTOR

Via JSTOR werd het TVNM in 2018 10.276 keer geraadpleegd, een toename van 70.

Prijzen en beurzen

Om leden en andere actieve musicologen beter aan de KVN te kunnen binden, en omgekeerd de mogelijkheid te scheppen dat de KVN onderzoek kan ondersteunen, heeft het bestuur prijzen en beurzen in het leven geroepen.

In 2017 is de H  l  ne Noltheniusprijs aan het KVN prijzenbestand toegevoegd. Deze vervangt de KVN Popmuziek Scriptieprijs. De nieuwe prijs is bedoeld voor studenten die een hoogstaande masterscriptie over muziek hebben geschreven. Aan de prijs is een eervolle vermelding en een geldbedrag van 250 euro verbonden.

De prijs staat open voor masterstudenten die aan een Nederlandse of Belgische universiteit zijn afgestudeerd. De prijs, die in 2019 voor het eerst zal worden uitgereikt, is vernoemd naar H  l  ne Wagenaar-Nolthenius (1920–2000). Zij was een toonaangevende musicologe, cultuurhistorica en succesvol auteur. Van 1958 tot 1976 was zij aan de toenmalige Rijksuniversiteit Utrecht verbonden als hoogleraar voor Muziek van de Oudheid en Middeleeuwen. In navolging van de Popmuziek Scriptieprijs zal ook de H  l  ne Noltheniusprijs in samenwerking met IASPM tijdens het jaarlijkse studentencongres worden uitgereikt. De nominatie voor de eerste H  l  ne Noltheniusprijs sloot op 31 augustus 2018.

In 2018 werd   n keer beroep gedaan op de Albert Smijers Onderzoekssubsidie voor studenten, buitenpromovendi en zelfstandige onderzoekers. Ieva Gudaityt  , masterstudent aan de UvA, heeft een bijdrage ontvangen voor haar deelname aan de conferentie “Playing Along”: Music, Participation, and Everyday Life“ (International Association for the Study of Popular Music (IASPM) Australia-New Zealand branch) in Wintec, Hamilton, New Zealand van 3 tot 5 december.

Verlenging Predicaat “Koninklijk”

Op 24 januari 1994 heeft de toenmalige Koningin Beatrix aan de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis het recht toegekend tot het voeren van het Predicaat “Koninklijk”. Deze hoge koninklijke onderscheiding is toegekend omdat de VNM destijds 125 jaar bestond en zich in die periode bijzonder verdienstelijk had gemaakt op het gebied van de wetenschappelijke bestudering van Nederlandse muziek en haar geschiedenis, en de bevordering van de muzikwetenschap in de ruimste zin van het woord. De KVN is de oudste musicologische vereniging ter wereld.

Eens in de 25 jaar worden de doelstellingen en activiteiten voor het verleende predicaat opnieuw door de Dienst van het Koninklijk Huis beoordeeld. Omdat het op 19 november 2018 150 jaar geleden was dat de KVN werd opgericht, heeft het bestuur Zijne Majesteit de Koning verzocht, ter gelegenheid

van dit jubileum, bestendiging te verlenen van het recht tot het voeren van het Predicaat “Koninklijk”. Inmiddels heeft het bestuur van de Burgemeester van Amsterdam de bevestiging ontvangen dat de KVNMM opnieuw het recht heeft gekregen om ook de komende 25 jaar het Predicaat “Koninklijk” te mogen voeren.

Tot slot

Met de activiteiten van het jubileum hebben we de zichtbaarheid van de KVNMM aanzienlijk vergroot, in Nederland én daarbuiten. In verschillende media is aandacht besteed aan de tentoonstelling, de documentaire en aan *Muziek in de Republiek*. Ons initiatief tot de oprichting van het netwerk van musicologische verenigingen krijgt in juli een vervolg met een oprichtingsbijeenkomst tijdens het IMS-congres in Luzern. Daarnaast zijn er concrete plannen voor samenwerking met de Royal Music Association. De hernieuwde samenwerking met de studieverenigingen heeft ertoe geleid dat de forumcommissie sinds voorjaar 2019 is uitgebreid met drie studentleden en tellen de kandidaat-bestuursleden ook een student-lid. We hebben een mooie basis gelegd om vanuit verder te werken.

Petra van Langen

Secretaris KVNMM – voorjaar 2019